

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 2. Definitio rei spiritualis & corporeæ iuxta propriam sententiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

presentiam Angeli has partes distinctas continere, & non esse simplicem & indivisibilem secundum se totam, totum divisibile spatium, & singulas illius partes respicientem.

4 Efficacissime ad hominem eandem sententiam contra Hurtado impugno: Vnio anime rationalis subiectatur in materia, & est spiritualis in sententia Hurt. sed hæc unio habet partes reales distinctas, diuersas materie partes respicientes; ergo unio hæc spiritualis diuisibilis est in diuersas partes integrantes. Negat minorem Hurt. quam sic probat: Si unio anime ad materiam esset impartibilis, in qualibet hominis diminutione perderetur tota illius unio. & alia adueniret. Similiter in qualibet augmentatione noua totalis unio produceretur, & antiqua corrumpetur: ergo ex qualibet minima augmentatione, & diminutione resisteret alius homo, non solum integraliter: sed etiam essentialiter, quia resisteret alia unio, quæ est de hominis essentia. Has illationes admittit Hurt. disp. 5. Physic. sect. 7. sub l. 1. n. 12. i. quarum illatum consequens falsum esse ostendit. Nutritio non provenit ab anima secundum se, anima enim separata non causat nutritionem: ergo provenit ab homine: ergo supponit hominem tanquam principium illius: ergo supponit unionem constituentem hominem, sed non potest supponere unionem, ad quam terminatur & cuius est productio: ergo supponit unionem aliunde productam, non aliam nisi præexistentem: ergo unio præexistens non corrumpitur in illo instanti temporis, in quo alia producit, nihil enim potest corrumpi in instanti in quo supponitur prius natura, quia in illo iam supponitur existens, & implicat aliquid corrumpi in instanti temporis, in quo existens supponitur: ergo in illo instanti, in quo est nutritio existit duplex unio ad quatuor, una ex parte principij, & alia ex parte termini quod absurdum est, vel ex unione antiqua & producta sit unio ad quatuor diuisibilis in partes.

5 Responderi posset ex doctrina Hurtadi, in homine reperiri duplicem unionem, quandam ex parte materie diuisibilem in partes materiales, aliam ex parte forme, ex quibus unio diuisibilis tenens se ex parte materie augenda per aliam partem unionis se tenet ex parte principij nutritiui ad partem unionis materialis producendam in augmentatione, & ad unionem totalem spiritualem tenentem se ex parte forme in eadem augmentatione producenda. Hoc effugium non habent, qui duplicem unionem non concedunt, sicuti Pater Vasquez, & alij, sed iam illud etiam Hurtado præcludit. Ad nutritionem debet supponi ex parte principij homo essentialiter, per omnia quæ illi sunt essentialia, sed si admittatur in homine duplex unio, non sufficienter, & ad quatuor constituitur per unicam unionem, sed essentialiter dicit utramque, ergo utraque unio debet supponi ex parte principij actionis nutritiue, & non sufficit supponi unionem tenentem se ex parte materie.

6 De hac re acutè recentiores latè egere, quorum opiniones referre, satis esse operosum, quia tot sententias quot capita inuenio, omnes tamen ad duas classes reducuntur. Prima est illorum, qui per extensionem localem rationem corporis explicant. Secunda eorum, qui per dependentiam à quantitate, seu materia primâ corpoream constituunt. Primi in indivisibile quantitatis reiciendi sunt, quod non habet extensionem, & est corporeum. Dicunt aduersarij indivisibile quantitatum ordinari ad extensionem. Non satisfaciet solutio opinantibus totum ex indivisibilibus componi, quia secundum hæc sententiam, indivisibile etiam præcise ab omni alio, & à corpore totam essentiam retinet quantitatis, ac proinde, licet possit cum alio indivisibili totum componere per se non ordinatur essentialiter ad illud cum quo extensionem constituit, quia sicut non dicimus unam partem integram essentialiter ordinari ad aliam, sic in hac sententia unum punctum quantitatis ad aliud essentialiter non ordinatur. Secundò concedunt multi ex recentioribus possibile esse totum corporeum completum, quod nullam habeat compositionem integram, nec extensionem. Possent dicere hoc totum & illud indivisibile, fieri impenetrabile, quam solutionem impugnabunt obiectiones, quæ contra propriam sententiam adducam, quibus solutiones nostræ in hac sententia se explicata non poterunt adhibere.

7 Auctores secundæ classis impugnandi sunt, quia actio creativa caloris non dependet à quantitate, neque à materia prima mediata, neque immediata, suum enim respicit

Franc. de Cusaco, & philosoph. Tom. 11.

calorem tanquam terminum, neque medio illo potest à subiecto dependere, cum potius calorem ipsum independentem ab omni subiecto constituat, & posita creatione calor exsistit calor omnino independentis à quantitate, & à materia prima. Hanc impugnationem, & præcedentem passim apud recentiores reperies: aliter ego sententiâ impugno. Phantasma materiale eleuatum ab intellectu spirituali producit in intellectu speciem impressam, vel expressam spirituales: ergo actio productiua talis speciei, quæ spiritualis est, & in anima recipitur, pendet à phantasmate: ergo à re corporea: ergo entitas spiritualis potest dependere ab entitate materiali. Forsan hæc phantasmata si aliquibus recentioribus apparuissent, deteruissent illos ab hoc dicti modo. Respondebit aliquis dependentiam in genere efficientis à quantitate, non obesse rationi spiritus, neque ratione corporis constituere. Contrâ: Nulla definitio huius differentie meminit, sed omnes rationem corporis explicant per dependentiam à quantitate, seu à re quanta, & quia actio terminatur ad rem quantam, vel corpoream (v.g. calorem) corporea dicitur: ergo potiori iure deberet dici quanta, quia dimanat tanquam à principio, à re quanta, si in hac dependentia ratio corporis consisteret; dependentia enim ab efficiente priorior est, quam à termino.

§. II.

Definitio rei spiritualis, & corporeæ iuxta propriam sententiam.

8 Sic ego rationem corporis in tota sua latitudine ut distincti ab spiritu definio. *Entitas, cui in statu, qui naturaliter illi potest accidere, formaliter ratione intrinsece repugnat penetratio cum alia eiusdem speciei omnino à se diuisa.* Illud autem intrinsecè, intelligo ratione ipsius entitatis, vel ratione aliud entitatis, quæ illi intrinseca sit, siue sit terminus extrinsecus, siue subiectum, quod dicitur intrinsecum forme, non verò ratione agentis, quod extrinsecè se habet respectu actionis, nam licet actio intrinsecè referatur ad agens, refertur intrinsecè tanquam ad terminum extrinsecum, in ordine ad quem extrinseca dicitur. Ratio spiritus definienda est: *Entitas, cui in statu, qui illi potest naturaliter contingere, non repugnat formaliter ratione intrinsece penetratio cum alia entitate eiusdem speciei omnino à se diuisa.* Definitiones has maiori explicatione existimo non indigere, nihil enim in illis ambiguum, neque obscurum video, nulla enim res corporea poterit assignari, quæ priori definitione non comprehendatur, neque spiritualis, quæ posterius conceptum subterfugiat. Vtrumque ex argumentorum solutione clarè constabit.

9 Obiicies primò. Species impressæ diuersorum obiectorum & illarum actiones productiue existentes in eadem parte aeris, sunt penetratæ, & eiusdem speciei, quando obiecta specie non differunt: ergo potest dari entitas corporea penetrabilis cum alia eiusdem speciei omnino à se diuisa. Respondeo, has omnes entitates non esse omnino à se diuisas, si sunt in eadem parte subiecti, si autem sunt in diuersa parte, penetrari non poterunt. Obserua non posse hanc adhibere solutionem, qui per impenetrationem cum alia re eiusdem speciei conceptum corporis explicant, & omnimodam diuisionem inter extrema non exposcunt.

10 Obiicies secundò. Actio spiritualis, ex vi cuius producit species impressa, vel expressa à phantasmate; non potest penetrari cum alia actione eiusdem speciei omnino à se diuisa: ergo non rectè definiuimus conceptum rei spiritualis. Respondeo, hanc actionem ex se & ratione termini, atque subiecti penetrabilem esse cum alia quacunque eiusdem speciei omnino ab illa diuisa, fieri tamen impenetrabilem ratione principij actiui, à quo dependet, quod non est esse impenetrabilem ratione intrinsece, cum principium actiui extrinsecum sit, ac proinde totam rationem spiritus in se continet, cum ratione sui & ratione omnium, quæ illi intrinseca sunt, penetrationis sit capax. Actionem hanc fieri impenetrabilem ratione principij actiui, probatur & explicatur facillè: Actio debet esse approximata phantasmati à quo procedit: sed duo phantasmata omnino à se diuisa existentia in diuersis viucentibus non possunt non distare: ergo actiones ab illis procedentes, & quæ necessariò sunt illis intimè præsentibus, quia intimam præsentiam habent cum anima, quæ idem subiectum informat, ex quo phantasma educitur, non possunt non distare: ergo

- ergo sunt hæ actiones impenetrabiles ratione principij actiui, nequialud est caput, ex quo illis penetratio repugnet.
- 11 Obiicies tertio. Modus vnionis potest esse in anima, in qua si recipiatur necessario spiritualis erit, & non poterit penetrari cum alio modo vnionis ab illo diuiso ratione materiz, quam respicit vt extremum vniendum: ergo ratione termini intrinseci erit impenetrabilis: ergo non recte definimus rationem spiritus per non repugnantiam penetrationis ratione intrinseci cum re eiusdem speciei omnino ab alia diuisa. Respondeo negando modum vnionis inter materiam, & formam hominis posse esse spirituales, & in anima recipi. Neque vis argumenti peculiariter in hac sententia hanc responsionem extorquet: Idem enim tenentur dicere, qui conceptum corporis per dependentiam à re corporea explicant: Et Arriaga, qui modum vnionis dixit esse in anima, coactus est asserere materiam esse, & rem materialem in subiecto spirituali recipi. Hurtadus verò, qui illum spirituales constituit, vi consequentiz ductus concessit animam in qualibet augmentatione, & diminutione totam amittere vnionem, & consequenter in singulis instantibus, quibus fit mutatio, vel augmentatio corrumpi hunc hominem, & alium assurgere.
- 12 Obiicies quarto. Actio creatiua caloris potest penetrari cum alia actione creatiua caloris omnino à se diuisa, & tamen est corporea: ergo nostra corporis definitio apta non est. Probo antecedens: Actio creatiua caloris extrahit calorem à quantitate, sed calor sine quantitate existens potest penetrari cum alio calore: ergo & actiones terminatæ ad vtrumque calorem. Resp. actionem creatiua terminatam ad calorem extrahere terminum à quantitate tantum à subiecto inhaesionis, non verò impedire vnionem eiusdem caloris à quantitate, quam exigit calor, siue sit creatus, siue eductus ex eo præcisè quod sit corporeus, ac proinde calori, etiam supposita creatione, non potest naturaliter contingere separatio à quantitate, ac proinde neque penetrabilitas cum alio calore etiam creato, qui eandem exigit quantitatem: quod si calori etiam creato non potest naturaliter contingere penetratio, neque creationi contingere poterit. Aduerte me non dixisse rem corpoream naturaliter existentem non posse penetrari, sed non posse rem corpoream penetrari in statu, qui illi naturaliter contingere potest, quæ valde differunt, quia materia prima supernaturaliter quantitate priuata naturaliter existit, & posset penetrari cum alia materia eodem modo se habente, non tamen posset penetrari in statu, qui naturaliter illi contingere potest, quia non potest naturaliter contingere materiam esse sine quantitate, etiam si quantitate supernaturaliter ablata, naturaliter, hoc est, sine nouo miraculo conseruetur. Idem dicito de forma materiali, etiam indiuisibili, quæ independentè à subiecto posset naturaliter creari, hæc enim vel esset radix quantitatis recepta in se ipsa, vel saltem peteret quantitatem vniri, vel per se ipsam esset impenetrabilis.
- 13 Vrgebis adhuc: etiam si hæ entitates vnionem petant ad quantitatem, poterunt naturaliter hac vnione carere sicuti aqua caret frigiditate, quam exposcit, ergo naturaliter potest cōtingere his entitatibus status, in quo possint penetrari. Respondeo negando antecedens: ad exemplum desumptum ex separatione quæ naturaliter contingit inter aquam & frigiditatem, dico disparem esse rationem, quia dum aqua exposcit frigiditatem est aliud agens naturale fortius exigens expellere frigiditatem ab aqua, & de facto illam naturaliter expellit, & ita contingit aquam naturaliter absque natuiua frigiditate remanere; dum verò hæc entitas quantitatem sibi vniendam exposcit, nulla alia reperitur, quæ intendat impedire vnionem quantitatis cum illa, vel illam iam vnitam destruere. Ex quo fit non posse naturaliter entitatem, quæ quantitatem exposcit, illa carere.
- 14 Obiicies quinto. Præsentia, quam habet Angelus Michael Romæ, non potest penetrari cum præsentia, quam habet Raphael, vel alius Angelus eiusdem speciei Compluti, & tamen hæ præsentie sunt eiusdem speciei spirituales, ergo datur entitas spiritualis impenetrabilis ratione sui cum alia eiusdem speciei omnino à se diuisa. Respondeo has præsentias non esse impenetrabiles, ex eo quod vna pellat aliam ab spatio, quod respicit, non enim ex eo quod præsentia Gabrielis modò respiciat hoc spatium impeditur præsentia, quam habet Raphael Romæ, ne illud respiciat, quia etiam si præsentia Gabrielis non existeret, non posset illud respicere, sed ex

eo quòd sint immobiles per accedens illis contingit impenetratio, non verò formaliter per impossibilitatem, seu resistantiam inter ipsas præsentias in ordine ad idem spatium. Addo præsentiam Gabrielis existentis in quocunque spatio penetrari cum aliis pluribus eiusdem speciei.

Obiicies sexto. Præsentia definitiua, quam habet Christus in Eucharistia est corporea, & est penetrata: ergo. Respondeo in sententia admittente præsentiam circumscriptiua, & definitiuam specie non distingui, præsentiam definitiuam dicere multas circumscriptiuas supernaturaliter penetratissimè in opinione verò præsentias has distinguente, præsentia definitiua quantitatis Eucharisticæ est entitatiuè indiuisibilis, & ita in se nullam habet penetrationem, neque cum alia aliud subiectum efficiente naturaliter poterit penetrari.

Obiicies septimò. Anima rationalis vnita corpori non potest vniri cum alia anima rationali alij corpori vniti: ergo entitas spiritualis non potest penetrari cum alia spirituali animā à se diuisa. Respondeo de ratione entitatis spiritualis non esse posse penetrari in omni statu, qui illi naturaliter contingere potest, sed in aliquo, quod conuenit animæ rationali, quæ potest penetrari cum alia in statu separationis, qui naturaliter illi contingit.

S. III.

Animam rationalem indiuisibilem esse ostendo.

Astinendum est iuxta dicta à ratione, quam plures desumunt, desumpta ab animæ spiritualitate, cum dixerimus rem spirituales posse partibus consistere.

Sit prima conclusio: Anima rationalis non est composita ex partibus essentialibus, materia videlicet & forma: assentiunt omnes Doctores, & ex nostris conclusionem probat Hurtad. ubi affirmat oppositam esse improbabilem Arriag. disput. 1. sect. 5. num. 178. Lege Suarez sect. 14. citata. Ratio fit: Anima rationalis est forma respiciens subiectum, cum quo totum componit: ergo ipsa subiectum non habet, neque ex illo componitur. Probo consequentiam: forma est entitas incompleta: ergo non indiget subiecto, ex quo componatur, neque illud potest habere, quia si forma componeretur ex subiecto & forma, rursus illa forma ex qua componitur, ex alia forma, & ex alio subiecto posset componi, & sic in infinitum forme procederent. Secundò de ratione materiz substantialis compositi est, esse puram potentiam, & primum subiectum nullam in sua entitate formam includens: ergo de ratione formæ substantialis compositi est esse purum actum, & id quod primò informat nihil in se includens potentiz, seu subiecti quod alio informetur.

Respondet Arriaga: ex hoc capite rem non euidenter probari, quia posset dici animum rationalem compositum esse ex materia, & forma, nihilominus esse entitatem incompletam, quia ordinaretur ad componendum compositum constans duplici materiā, quadam materiali, & alia spirituali, & hæc subiectari in illa, ita vt materia spiritualis sit veluti forma materiz materialis, & subiectum forme spiritualis. Mea quidem sententia nulla maior euidentia excogitari potest, quàm illa quæ cogit ad has chimeras constringendas, vt argumenti robur aliquo modo declinari possit Chimericum esse compositum, ad quod confugit Arriaga, vt prædicto argumento euidentiam neget, sic probat: Si demus compositum ex materia & forma esse entitatem incompletam, quia ordinatur ad aliud compositum constans duabus materiis, de illo composito constanti forma & duabus materiis eodem modo asseram esse entitatem incompletam, quia ordinatur ad componendum aliud quod peti constitui ex forma, & tribus materiis, & sic in infinitum; non enim maiori fundamento fingis compositum ex duabus materiis, quàm ego illud ex tribus constans confingo; imò tu ex proprio cerebro compositum istud machinaris, ego verò in composito à te facto fundamentum habeo ad meum compositum statuendum.

Deinde multipliciter hanc materiem impugno, ex definitione materiz tradita ab Aristotele: *Primum subiectum ex quo, &c.* Illa autem materia spiritualis non esset primum subiectum, reciperetur enim in alio: deinde si illa materia esset, simul cum materia corporea suas operationes exerceret: ergo ex hoc capite illa materia spiritualis non esset necessaria; neque ad hoc vt forma spiritualis educatur ex illa, hæc enim creatur: ergo ex nullo capite: deinde etiam